1963'te Malezya ile birleşme

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Tunku'nun önerisinden 1962 referandumuna

Belirleyici adım Kuala Lumpur'dan geldi. Malaya Başbakanı Tunku Abdul Rahman 27 Mayıs 1961'de Malaya, Singapur ve İngiliz Borneo topraklarının daha yakın bir birlik kurmasını kamuoyu önünde önerdi.[1] Tunku daha önce Singapur ile birleşmeye karşı çıkmıştı. Singapur'un kalabalık Çinli nüfusu, Federasyon'daki topluluklar arası dengeyi bozacaktı. Borneo topraklarının dahil edilmesi bu kaygıyı dengeledi. Bağımsız bir Singapur'da sol bir hükümetin iktidara gelmesi ihtimali, Kuala Lumpur'dan yönetilen bir federasyon içindeki Çinli çoğunluklu bir eyaletten daha fazla endişe veriyordu.

Öneri, Halk Eylem Partisi'ni (People's Action Party, PAP) böldü. Partinin sol kanadı önerilen koşullarla birleşmeye karşı çıktı, partiden ayrıldı ve Barisan Sosialis'i kurdu. Hükümet, güçlü bir muhalefete rağmen birleşme için halkın onayını almak zorundaydı. Bunu 1 Eylül 1962'de düzenlenen bir referandumla yaptı. Referandum üç ayrı birleşme biçimi sunuyordu, birleşmenin kendisine karşı oy verme seçeneği ise yoktu. A Seçeneği Singapur'a çalışma hayatı, eğitim ve üzerinde anlaşılan diğer konularda özerklik ile federal Temsilciler Meclisi'nde 15 sandalye tanıyordu.[2]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Sonuç, bu tür rakamların paydaya ne kadar bağlı olduğunu gösterir. A Seçeneği 397.626 oy aldı. Bu, geçerli oyların yüzde 95,82'sine, kullanılan tüm oyların ise yaklaşık yüzde 71'ine karşılık geliyordu. Barisan Sosialis taraftarlarını boş oy kullanmaya çağırdığı için 144.077 oy pusulası, yani toplamın yüzde 25,66'sı boş bırakıldı. Bu taktiği önceden sezen hükümet, referandum kurallarını boş oyların önde giden seçeneğe, fiilen A Seçeneği'ne sayılacağı şekilde düzenlemişti.[3]

Coldstore Operasyonu ve Malezya Anlaşması

Birleşme gerçekleşmeden önce güvenlik sorununun çözülmesi gerekiyordu. Singapur hükümeti, federal hükümetin ve İngiliz hükümetinin desteğiyle 2 Şubat 1963'te Coldstore Operasyonu'nu yürüttü. Operasyonda aralarında Barisan Sosialis'ten Lim Chin Siong'un da bulunduğu 113 sol lider gözaltına alındı.[4] Operasyon, Singapur tarih yazımında bugün de tartışmalıdır. Bu kitabın amaçları bakımından, yeni federasyon kurulmadan önce birleşmeye karşı örgütlü ana muhalefeti tasfiye ettiğini kaydetmek yeterlidir.

Birleşmenin koşulları Londra'da belirlendi. Malezya Anlaşması (Malaysia Agreement) 9 Temmuz 1963'te Birleşik Krallık, Malaya Federasyonu, Kuzey Borneo, Sarawak ve Singapur tarafından orada imzalandı. Lee daha sonra müzakerelerin son gecesini anlattı. İmza töreni 8 Temmuz'da saat on ikiye çeyrek kala başladı ve 9 Temmuz'da gece yarısını on geçe sona erdi, çünkü Tunku 8 Temmuz'u uğurlu bir gün sayıyordu.[5]

Singapur, yeni federasyonun kurulmasından iki hafta önce, 31 Ağustos 1963'te Britanya'dan bağımsızlığını ilan etti. Malezya 16 Eylül 1963'te kuruldu. Aday bildirme gününden yalnızca dokuz gün sonra, 21 Eylül 1963'te yapılan Singapur eyalet seçiminde PAP oyların yüzde 46,93'ünü alarak 51 sandalyenin 37'sini kazandı. Barisan Sosialis ise yüzde 33,24 ile 13 sandalye elde etti.[6]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Mali pazarlık

Lee'nin ifadesiyle birleşmenin mali koşulları, "sinirlerimizi sınayan" iki haftalık bir müzakereyi gerektirmişti. Bu koşullar Malezya Anlaşması'nın J Eki'nde, yani Malaya ve Singapur hükümetleri arasında ortak pazar ve mali düzenlemelere ilişkin bir anlaşmada yer aldı. Pazarlığın özü bir değiş tokuştu. Singapur federal anayasaya yazılmış bir Malezya ortak pazarı elde etti. Karşılığında federal hizmetlere katkı olarak yıllık götürü bir tutar yerine ulusal vergi gelirlerinden bir pay ödeyecekti.[7]

Pay, ulusal vergilerin yüzde 40'ı olarak belirlendi. Lee Meclis'e bunun toplam gelirlerin yüzde 37'sine karşılık geldiğini söyledi. Aynı konuşmanın başka bir yerinde ise Singapur'un gelirlerinin yüzde 72 ila 73'ünü elinde tutacağını belirtti. Bu rakamı ilkiyle bağdaştırmadı. Singapur'un kendi hesabına göre federal hizmetlerin maliyeti ulusal vergilerin yalnızca yüzde 34,3'üydü. Singapur, ortak pazarın anayasal güvenceye kavuşması karşılığında bir taviz olarak daha yüksek oranı kabul etti. Oran, 31 Aralık 1964'ten sonra gözden geçirilecekti.[8] Sonraki anlatımlar çoğu zaman gevşek bir şekilde Singapur gelirlerinin yüzde 40'ından söz eder. Ulusal vergiler ile toplam gelirler arasındaki ayrım önemlidir, çünkü Singapur'un eyalet gelirleri federal vergi matrahı dışında kalan kalemleri de içeriyordu.

Borneo toprakları bir kalkınma kredisi aldı. İngiliz ve Malaya tarafı önce on yıl faizsiz 150 milyon dolarlık bir kredi önermişti. Lee bunun 80 milyon dolarlık bir hibeye eşdeğer olduğunu hesapladı. Nihai uzlaşma, beş yıl faizsiz 100 milyon dolar öngörüyordu. Finanse edilen projelerde çalışacak işgücü de Singapur'dan gelecekti. İkincil kaynaklar toplam kredi tutarını 150 milyon Malaya doları (M$150 milyon) olarak verir, bunun bir bölümü faizsizdi. Kesin koşullar konusunda ise bu kaynaklar birbirinden ayrılır.[9]

Ortak pazar kademeli olarak kurulacaktı. Lee takvimi Meclis'e şöyle anlattı: Singapur ürün ürün sanayileşirken beş yıl boyunca tam serbest liman statüsü, ardından yedi yıl kademeli uyumlaştırma, "toplam 12 yıl". Gümrük tarifeleri, kuruluş esasları Singapur'un onayı olmadan değiştirilemeyecek federal bir Tarife Danışma Kurulu (Tariff Advisory Board) tarafından uyumlaştırılacaktı. Ticaret odaları bu düzenlemeyi memnuniyetle karşıladı, çünkü geçiş döneminde transit ticaret için serbest limanı koruyordu.[10]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

İki yıllık sürtüşme

Ortak pazar hiçbir zaman hayata geçmedi. Malaya iş çevreleri, Singapur'un düşük maliyetlerinin ve serbest liman statüsünün sanayiyi yarımadadan uzaklaştıracağından korkuyordu. Federal makamlar Singapur projelerine öncü sanayi statüsü (pioneer status) tanımakta isteksiz davrandı ve EDB'nin sunduğu 69 başvurunun yalnızca ikisini kabul etti.[11] Öncü sanayi statüsü vergi tatili sağlıyordu. Bu nedenle retler, birleşmenin hizmet etmesi beklenen sanayi stratejisine doğrudan darbe vurdu.

Dış baskı iç anlaşmazlıkları ağırlaştırdı. Sukarno yönetimindeki Endonezya Malezya'nın kurulmasına karşı çıktı ve 21 Eylül 1963'te Malezya ve Singapur ile diplomatik ve ticari ilişkilerini kesti. Singapur'un Endonezya ile ticareti 1964'te yaklaşık yüzde 24 düştü. Yalnızca o yıl kentte on sekiz kez bomba patladı.[12] 10 Mart 1965'te Orchard Road'daki MacDonald House'a düzenlenen bombalı saldırıda üç kişi öldü, en az 33 kişi yaralandı. A Kısmı'nın IV. Bölümü'nün gösterdiği gibi takımadalarla transit ticaret, limanın en eski gelir kaynaklarından biriydi. Böyle bir liman için Konfrontasyon (Konfrontasi) ekonomik bir darbe oldu.[13]

Ardından mali çatışma geldi. Konfrontasyon federal bütçeye yük getirdiği için federal Maliye Bakanı Tan Siew Sin, Kasım 1964'te M$543 milyonluk bir açığı kapatmak üzere yeni vergiler önerdi. PAP bu vergileri eleştirince Singapur'un katkısını gelirlerinin yüzde 40'ından yüzde 60'ına çıkarmakla tehdit etti. Yeni vergiler arasında bir bordro vergisi ve bir ciro vergisi de vardı. Singapur hükümeti bunlara "şiddetle" karşı çıktı. Malezya 12 Aralık 1964'te ayrıca iki yıl içinde Malaya dolarının yerini alacak kendi para birimini çıkaracağını açıkladı. Bu da Singapur parasının karşılığını oluşturan rezervleri kimin kontrol edeceği sorusunu gündeme getirdi.[14]

Bankacılık da siyasi bir mesele hâline geldi. Federal hükümet, yıkıcı faaliyetler gerekçesiyle Bank of China'nın Singapur şubesinin kapatılmasını emretti. Şube, yalnızca Singapur emir yürürlüğe girmeden federasyondan ayrıldığı için ayakta kalabildi.[15] Lee ayrılık günü, hükümetinin Bank of China'nın "eski koşullarla", Singapur vatandaşlarından oluşan personelle ve yalnızca ticaretle sınırlı olarak

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

faaliyetini sürdürmesine izin vereceğini belirtti. Bu olay, I. Kısım'ın II. Bölümü'nde geliştirilen bir ilkenin habercisiydi. Singapur, bankacılık yıkıcı faaliyetlere kanal olmadığı sürece ticarete hazır her ülkeyle bankacılık ilişkisi kuracaktı.[16]

En derin çatışma topluluklar arasındaydı. PAP 1964 federal seçimlerinde dokuz sandalye için yarıştı ve birini kazandı. UMNO liderleri bunu, birleşmenin dayandığı mutabakatın ihlali olarak gördü. 21 Temmuz 1964'te ve ardından 2 Eylül 1964'te ırk ayaklanmaları patlak verdi. Ayaklanmalarda sırasıyla 23 ve 13 kişi hayatını kaybetti, birkaç yüz kişi yaralandı ve ardından adanın tamamında sokağa çıkma yasağı ilan edildi. Ayaklanmaların ekonomik zararı insani bedelleri kadar görünür değildi. Yine de yatırımcıların genişlemiş federasyondan beklediği istikrarı şüpheye düşürdüler.[17]

Notlar

1. Wikipedia, "Self-governance of Singapore" (erişim tarihi: Kasım 2026): Tunku Abdul Rahman 27 Mayıs 1961'de "mooted the idea of Malaysia". ↩
2. Wikipedia, "1962 Singaporean integration referendum" (erişim tarihi: Kasım 2026): 1 Eylül 1962 referandumu; A Seçeneği, çalışma hayatı, eğitim ve üzerinde anlaşılan diğer konularda özerklikle birleşmeyi, Singapur vatandaşlarına otomatik Malezya vatandaşlığını ve Dewan Rakyat'ta 15 sandalyeyi öngörüyordu. ↩
3. Wikipedia, "1962 Singaporean integration referendum" (erişim tarihi: Kasım 2026): A Seçeneği 397.626 oy (geçerli oyların yüzde 95,82'si); boş oy 144.077 (toplamın yüzde 25,66'sı); kullanılan toplam oy 561.559; kayıtlı seçmen 619.867; Wikipedia, "Self-governance of Singapore" (erişim tarihi: Kasım 2026): A Seçeneği oyların yüzde 70'ini aldı, yüzde 26'sı boş bırakıldı. Wikipedia, "1962 Singaporean integration referendum" (erişim tarihi: Kasım 2026): Barisan Sosialis taraftarlarını boş oy kullanmaya çağırdı, PAP bunu önceden öngörmüştü; referandum kurallarına göre boş oylar en çok oy alan seçeneğe sayılacaktı, makale bunu A Seçeneği ile eşitler. ↩
4. Wikipedia, "Singapore in Malaysia" (erişim tarihi: Kasım 2026): 2 Şubat 1963'te Coldstore Operasyonu, 113 sol lider gözaltına alındı; Wikipedia, "1963

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Singaporean general election" (erişim tarihi: Kasım 2026): aralarında Lim Chin Siong'un da bulunduğu Barisan Sosialis liderlerinin federal hükümetin ve İngiliz hükümetinin desteğiyle gözaltına alınması. ↩

5. Wikipedia, "Malaysia Agreement" (erişim tarihi: Kasım 2026): 9 Temmuz 1963'te Londra'da Malaya Federasyonu, Kuzey Borneo, Sarawak, Singapur ve Birleşik Krallık tarafından imzalandı; 16 Eylül 1963'te yürürlüğe girdi. Lee Kuan Yew, 30 Temmuz 1963 tarihli konuşma (bkz. yukarıda), s. 20: "the Tunku believed that 8th July was a lucky day by the stars"; "the signing began at quarter to twelve on the 8th of July. I think it ended about 12.10 in the morning of the 9th of July." ↩

6. Wikipedia, "Singapore in Malaysia" (erişim tarihi: Kasım 2026): Birleşik Krallık'tan bağımsızlık 31 Ağustos 1963'te ilan edildi; Wikipedia, "Self-governance of Singapore" (erişim tarihi: Kasım 2026): 31 Ağustos 1963 tarihli ilan, devlet başkanı Yusof bin Ishak. Wikipedia, "1963 Singaporean general election" (erişim tarihi: Kasım 2026): 21 Eylül 1963 seçimi; PAP yüzde 46,93 ile 51 sandalyenin 37'si, Barisan Sosialis yüzde 33,24 ile 13 sandalye; Meclis 3 Eylül 1963'te feshedildi, aday bildirme günü 12 Eylül 1963, oylama dokuz gün sonra. ↩

7. Wikipedia, "Malaysia Agreement" (erişim tarihi: Kasım 2026): J Eki, "Agreement between the Governments of the Federation of Malaya and Singapore on common and financial arrangements"; Lee Kuan Yew, 30 Temmuz 1963 tarihli konuşma, s. 23: "the financial terms which for two weeks really occupied so much of our time and tested our nerves". Lee Kuan Yew, 30 Temmuz 1963 tarihli konuşma, s. 2: 9 Temmuz 1963 tarihli Londra anlaşması Singapur'a "a Malaysian Common Market written into the Constitution in return for a percentage of Singapore's revenue of national taxes instead of an annual lump sum as contribution for Federal services in Singapore" sağladı. ↩

8. Lee Kuan Yew, 30 Temmuz 1963 tarihli konuşma, s. 22–23 ve 53: "We are giving 37 per cent of our total revenue, or 40 per cent of national taxes"; "We are going to keep 72 to 73 per cent of our revenue"; "34.3 per cent of national taxes or 23 per cent of total revenue"; "We have agreed to 40 per cent …

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

because … Common Market was agreed to be in the Constitution"; 31 Aralık 1964'ten sonra gözden geçirme. ↩

9. Lee Kuan Yew, 30 Temmuz 1963 tarihli konuşma, s. 29–30: İngilizler ve Federasyon "suggested … a free loan of $150-million, free of interest for 10 years", Lee bunu "$80-million" olarak hesapladı; nihai uzlaşma "$100-million, five years free of interest, labour from Singapore". Wikipedia, "Singapore in Malaysia" (erişim tarihi: Kasım 2026): Borneo'nun kalkınması için on beş yıl vadeli M$150 milyonluk kredi; faizsiz kısım ana metinde (beş yıl için üçte iki) ve bir notta (M$100 milyon) farklı biçimde tarif edilir; işgücünün yüzde 50'sini Singapur sağlayacaktı. ↩

10. Lee Kuan Yew, 30 Temmuz 1963 tarihli konuşma, s. 27: "Five years of complete free port status while we industrialise product by product. For the next seven years, we gradually harmonise … In other words, we have 12 years in all." Lee Kuan Yew, 30 Temmuz 1963 tarihli konuşma, s. 45: "Common market and Tariff Board … The Constitution of this Tariff Board and rules cannot be altered without our concurrence"; Wikipedia, "Singapore in Malaysia" (erişim tarihi: Kasım 2026): J Eki uyarınca gümrük vergileri "harmonised by Malaysia's Tariff Advisory Board". ↩

11. Wikipedia, "Singapore in Malaysia" (erişim tarihi: Kasım 2026): Malaya, Singapur'un düşük işgücü maliyetlerinin ve serbest liman statüsünün sanayiyi uzaklaştıracağından korkuyordu; öncü sanayi statüsü için yalnızca "two of 69 EDB applications" kabul edildi. ↩

12. Alvin Tan, "Konfrontasi: Singapore's Experience of an Undeclared War", *BiblioAsia*, cilt 19, sayı 4, Ocak–Mart 2024: Endonezya 21 Eylül 1963'te "severing its diplomatic and commercial ties with Malaysia and Singapore" yoluyla misilleme yaptı; Singapur'un Endonezya ile ticareti "plunged by almost 24 percent in 1964"; "In 1964 alone, 18 explosions swept through Singapore". ↩

13. Wikipedia, "MacDonald House bombing" (erişim tarihi: Kasım 2026): 10 Mart 1965 tarihli bombalı saldırı; iki kadın anında öldü, bir şoför 12 Mart'ta hayatını kaybetti; "injuring at least 33 others". Wikipedia, "Singapore in

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Malaysia" (erişim tarihi: Kasım 2026) yalnızca anında gerçekleşen ölümleri sayarak iki ölü ve 33 yaralı bildirir. ↩

14. Wikipedia, "Singapore in Malaysia" (erişim tarihi: Kasım 2026): Tan Siew Sin'in Konfrontasi'nin yol açtığı M$543 milyonluk bütçe açığını kapatmaya yönelik Kasım 1964 tarihli "controversial tax proposals"; "Tan threatened to increase Singapore's revenue contribution to the Central Government from 40 to 60 per cent", bu tehdit Temmuz 1965'te yenilendi. Lee Kuan Yew, 9 Ağustos 1965 tarihinde Singapur Broadcasting House'ta düzenlenen basın toplantısının tutanağı, National Archives of Singapore, lky19650809b.pdf, s. 5: "the payroll and the turnover taxes were imposed by the then Central Government of Malaysia in December, in the last Budget. And we opposed it strenuously." GIC, *Bold Vision*, 2. bölüm, "Second Separation" (boldvision.gic.com.sg, erişim tarihi: Kasım 2026): Malezya 12 Aralık 1964'te kendi para birimini "to replace the Malayan dollar in two years" çıkaracağını açıkladı. ↩

15. "China: The Two-Headed Bank", *Time*, 22 Ekim 1965: "Malaysia last year ordered the Chinese Communists to close their Singapore branch because of subversive activities"; "the branch was saved only when Singapore withdrew from the Malaysian Federation". ↩

16. Lee Kuan Yew, 9 Ağustos 1965 tarihli basın toplantısı, tutanak, s. 6: "I think we will allow the Bank of China to continue. But, on the old terms", "using their Singapore staff, of Singapore citizens, who are known not to be security risks: no objection to trade"; s. 9: "China wants to trade with us, I mean we let the Bank of China go on." ↩

17. Wikipedia, "Singapore in Malaysia" (erişim tarihi: Kasım 2026): PAP 1964 federal seçimlerinde dokuz sandalye için yarıştı ve birini kazandı. Wikipedia, "1964 race riots in Singapore" (erişim tarihi: Kasım 2026): 21 Temmuz 1964 ayaklanmaları (23 ölü, 454 yaralı, 21 Temmuz–2 Ağustos arası sokağa çıkma yasağı) ve 2 Eylül 1964 ayaklanmaları (13 ölü, 106 yaralı, 4–11 Eylül arası sokağa çıkma yasağı). ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com